

Damian Walczak, Agnieszka Żołądkiewicz

Dotacje dla mikroprzedsiębiorstw na wsi w ramach PROW 2007-2013

Ekonomiczne Problemy Usług nr 80, 267-275

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

DAMIAN WALCZAK

AGNIESZKA ŻOŁĄDKIEWICZ

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

DOTACJE DLA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA WSI W RAMACH PROW 2007–2013

Wprowadzenie

Współcześnie można zauważyć, że powszechnym trendem w zakresie rozwoju obszarów wiejskich staje się stopniowy spadek znaczenia rolnictwa w kreowaniu dochodów ludności wiejskiej. Proces ten powoduje przekształcanie wsi monofunkcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dominacji produkcji rolniczej, w wielofunkcyjne, w których obok gospodarstw rolniczych pojawiają się mikroprzedsiębiorstwa wiejskie. Dzięki takim podmiotom następuje ożywienie obszarów wiejskich, co w konsekwencji ma wpływ na rozwój przedsiębiorczości jako podstawowego kierunku rozwoju wsi¹.

Pozarolnicza aktywizacja obszarów wiejskich skutkująca m.in. powstawaniem mikroprzedsiębiorstw wywiera wpływ na łagodzenie skutków przemian ekonomiczno-społecznych na tych terenach poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Przyczynia się również do podnoszenia dochodów ludności wiejskiej, zwiększenia stopnia dywersyfikacji gospodarki oraz spowolnienia procesu marginalizacji².

Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich przejawiająca się powstawaniem nowych przedsięwzięć gospodarczych o charakterze pozarolniczym staje się zatem czynnikiem stabilizującym i poprawiającym sytuację materialną rolników i mieszkańców wsi. W związku z tym istnieje potrzeba stymulowania i wspierania rozwoju takich przedsiębiorstw³.

Nie ulega wątpliwości, iż po wstąpieniu Polski do UE przedsiębiorstwa, w tym przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich, uzyskały znaczący dostęp do środków publicznych. W dokumentach unijnych, a szczególnie w Działaniu 312 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” i Działaniu 311 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” w ramach Osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej” w ramach

¹ I. Kropsz, B. Kutkowska, *Stan przedsiębiorczości na obszarach wiejskich Dolnego Śląska*, „Wieś i Rolnictwo” 2008, nr 1, s. 88–89.

² M. Kłodziński, *Mikroprzedsiębiorczość na obszarach wiejskich*, „Wieś i Rolnictwo” 2010, nr 2, s. 20–21.

³ *Programy wspierające przedsiębiorczość na obszarach wiejskich*, „Wieś Jutra” 2007, nr 10, s. 12.

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013, skupia się szczególną uwagę na rozwoju małej przedsiębiorczości i podniesieniu wskaźnika zatrudnienia w szeroko rozumianej gospodarce wiejskiej⁴.

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie wsparcia finansowego UE dla mikroprzedsiębiorstw na terenach wiejskich w ramach PROW 2007–2013.

1. Znaczenie mikroprzedsiębiorstw w Polsce

Zgodnie z definicją wyrażoną w art. 104 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej za mikroprzedsiębiorstwo⁵ uważa się przedsiębiorstwo, które zatrudnia średniorocznie do 9 pracowników, a jego roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekracza równowartości 2 mln euro lub suma jego aktywów nie przekracza równowartości 2 mln euro⁶.

Tabela 1

Liczba przedsiębiorstw aktywnych⁷ według klas wielkości w latach 2007–2010 (tys.)

Wyszczególnienie	Rok						
	2007		2008		2009		2010
	liczba	(%)	liczba	(%)	liczba	(%)	liczba
Mikro	1713,2	96,4	1787,9	96,0	1604,4	95,9	1716,3
Małe	45,2	2,5	55,0	3,0	50,2	3,0	–
Średnie	15,5	0,9	16,3	0,8	15,8	0,9	–
Duże	3,2	0,2	3,3	0,2	3,1	0,2	–
Ogółem	1777,1	100,0	1862,5	100,0	1673,5	100,0	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie: J. Łapiński, *Zarejestrowane i aktywne MSP w latach 2008–2009*, w: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008–2009*, PARP, Warszawa 2010, s. 33; *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2011, s. 43; *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2010*, GUS, Warszawa 2011, s. 1.

W gospodarce każdego państwa wysokorozwiniętego mikrofirmy stanowią przeważającą liczbowo grupę podmiotów, będąc tym samym jej siłą napędową⁸. Także w Pol-

⁴ I. Kroposz, B. Kutkowska, *op.cit.*, s. 89.

⁵ Za małe przedsiębiorstwo uznaje się przedsiębiorstwo o średniorocznym zatrudnieniu od 10 do 49 pracowników i rocznym obrocie nieprzekraczającym równowartości 10 milionów euro; średnie przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo o średniorocznym zatrudnieniu od 50 do 249 pracowników i rocznym obrocie nieprzekraczającym równowartości 50 milionów euro; duże przedsiębiorstwo zatrudnia co najmniej 250 pracowników, a roczny obrót przekracza równowartość 50 milionów euro.

⁶ Art. 104 ustawy z dnia 2 lipca 2004 o swobodzie działalności gospodarczej, DzU 2004, nr 173 poz. 1807, z późn. zm.

⁷ Ponieważ w systemie REGON zarejestrowane są firmy aktywne oraz te, które z różnych względów zawiesiły swą działalność, uwagę skupiono na firmach aktywnych, gdyż w rzeczywistości prowadzą działalność gospodarczą na krajowym rynku i to one mają większe znaczenie dla rozwoju całej gospodarki.

⁸ M. Okręglika, *Finansowanie działalności innowacyjnej mikroprzedsiębiorstw*, materiały III Konferencji Naukowej „Wiedza i Innowacje” pt. *Wiedza i innowacje w rozwoju gospodarki: siły motoryczne i bariery*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2006.

sce grupa ta istotnie dominuje nad pozostałymi grupami przedsiębiorstw (tab. 1). Według ostatnich dostępnych danych w 2010 roku w Polsce działalność gospodarczą prowadziło 1716,3 tys. przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób⁹.

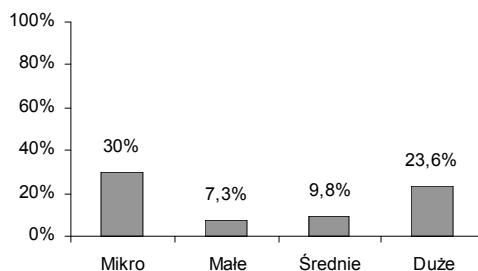
Znaczenie mikrofirm nie wynika tylko z ich liczebności, sektor mikroprzedsiębiorstw odgrywa bowiem także dużą rolę w tworzeniu miejsc pracy (tab. 2) oraz PKB (rys. 1). W 2010 roku w najmniejszych przedsiębiorstwach znalazło pracę około 3,5 mln osób¹⁰. Z kolei ich udział w wytwarzaniu PKB szacuje się na poziomie około 30%¹¹.

Tabela 2

Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw według klas wielkości w latach 2007–2010 (tys.)

Wyszczególnienie	Rok						
	2007		2008		2009		2010
	liczba	(%)	liczba	(%)	liczba	(%)	liczba
Mikro	3592,8	40,1	3727,2	39,3	3464,2	39,3	3479,3
Małe	1007,5	11,1	1195,0	12,6	1123,3	12,7	–
Średnie	1619,3	18,1	1698,2	17,8	1643,4	18,6	–
Duże	2749,7	30,7	2873,6	30,3	2599,1	29,4	–
Ogółem	8969,3	100,0	9494,0	100,0	8830,0	100,0	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie: J. Łapiński, *Liczba pracujących oraz przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia w sektorze MSP*, w: *Raport o stanie sektora...*, s. 40; *Działalność przedsiębiorstw...*, s. 43; *Działalność gospodarcza...*, s. 1.

Rysunek 1. Udział przedsiębiorstw w wytwarzaniu PKB¹² (dane na dzień 5.11.2011).

Źródło: opracowanie własne na podstawie: E. Wesołowska, *op.cit.*

⁹ *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2010 roku*, GUS, Warszawa 2011, s. 1.

¹⁰ *Ibidem*, s. 1.

¹¹ E. Wesołowska, *Mikrusom brakuje pieniędzy na rozwój*, „Dziennik Gazeta Prawna” 2011, nr 117, s. 6.

¹² Przedstawione wartości nie sumują się do 100%, PKB tworzący jest bowiem nie tylko przez sektor przedsiębiorstw.

Podsumowując powyższe informacje, można stwierdzić, że mikroprzedsiębiorstwa odgrywają bardzo ważną rolę w gospodarce polskiej. To z nimi wiążą się największe nadzieje na kreowanie nowych miejsc pracy, a tym samym na ograniczenie bezrobocia i przyspieszenie wzrostu gospodarczego.

Wszelkie działania skierowane w kierunku tych przedsiębiorstw bardzo szybko znajdują odzwierciedlenie w sytuacji na rynku pracy. Pomoc do nich skierowana może zmniejszyć bezrobocie dzięki dużej liczbie takich podmiotów lub pogorszyć sytuację na rynku pracy w przypadku negatywnych rozwiązań, które, jak wskazano, dotkną aż około 1,7 mln podmiotów.

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od lat wspiera rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich. Między innymi od września 1995 roku funkcjonowała w ARiMR pożyczka przeznaczona na rzecz rozwoju „małej przedsiębiorczości”¹³. Była to pożyczka nieoprocentowana, której kwota nie przekraczała wtedy 10 tys. zł w przeliczeniu na jedno utworzone miejsce pracy wyłącznie na obszarach wiejskich i 60 tys. zł dla jednego podmiotu. Po wyczerpaniu środków finansowych z pożyczki ASAL-300 od połowy 1997 roku minister rolnictwa ze względu na duże zainteresowanie społeczeństwa taką pomocą podjął decyzję o kontynuowaniu linii pożyczkowej ze środków budżetowych. Dodatkowo w latach 1998–1999 Agencja realizowała instrument pożyczkowy finansowany z Funduszu Pracy. W rezultacie na przełomie lat 1995–2003 Agencja, korzystając ze środków finansowych programu „małej przedsiębiorczości” oraz Funduszu Pracy, zawarła 6542 umowy pożyczkowe, co pozwoliło na utworzenie 22 162 miejsc pracy na terenach wiejskich¹⁴.

Po wejściu Polski do UE otworzyły się nowe możliwości wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Jednym z takich programów jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Program ten jest instrumentem realizacji Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej w ramach rozwoju terenów wiejskich i współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Łączny budżet PROW na lata 2007–2013 (tab. 3) wynosi ponad 74 mld zł, z czego ponad 57 mld zł pochodzi ze środków EFRROW. Działania PROW 2007–2013 realizowane są w ramach 4 strategicznych osi priorytetowych¹⁵. Oś 3, na którą przeznaczone są środki w wysokości 15,5 mld zł, obejmuje cztery działania mające na celu rozwój polskiej wsi. Dwa z tych działań dotyczą pomocy finansowej w podejmowaniu lub rozwijaniu pozarolniczej

¹³ Środki finansowe przeznaczone na ten cel w latach 1995–1997 pochodziły z pożyczki ASAL-300, udzielonej polskiemu rządowi przez Bank Światowy.

¹⁴ *Programy wspierające przedsiębiorczość...*, s. 12.

¹⁵ D. Zawadzka, A. Strzelecka, E. Szafraniec-Siłuta, *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich w Polsce*, Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, t. 2, z. 1, s. 479.

działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Do tych działań należą: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”¹⁶.

Tabela 3

Budżet PROW 2007–2013 w Polsce w podziale na osie (zł¹⁷) na dzień 4.11.2011 roku

Nazwa działania	Limit środków publicznych ogółem dla działań na lata 2007–2013 (zł)
Oś 1. Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego	31 639 954 065,26
Oś 2. Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich	22 503 949 217,41
Oś 3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, w tym:	15 526 459 570,15
– różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	1 487 995 324,71
– tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	4 511 415 841,67
Oś 4. LEADER	3 463 484 159,64
Pomoc techniczna	1 168 392 035,52
Razem	74 302 239 047,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zbiornicze sprawozdanie bieżące tygodniowe z realizacji PROW na lata 2007–2013*, <http://www.minrol.gov.pl> (4.11.2011).

3. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Podstawowym celem Działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” jest wzrost konkurencyjności gospodarczej terenów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości oraz rynku pracy, co w konsekwencji ma doprowadzić do wzrostu zatrudnienia na tych obszarach¹⁸. Szacuje się, że w ramach tego działania powstanie 28 670 nowych miejsc pracy oraz wsparcie uzyska ok. 27 300 przedsiębiorstw¹⁹.

W ramach tego działania pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających m.in. w zakresie²⁰:

¹⁶ M Bogusz, Ł. Paluch, *Ocena wykorzystania Funduszy UE w rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich województwa małopolskiego*, Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, t. 2, z. 1, s. 38.

¹⁷ Szacunkowe limity finansowe zostały przeliczone wg kursu 4,4377 zł/euro (kurs EBC z przedostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, dla którego dokonuje się wyliczenia limitu alokacji środków wspólnotowych).

¹⁸ *Działanie 312 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Poradnik dla beneficjentów*, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Warszawa 2011, s. 2.

¹⁹ I. Sikorska, *Pieniądże dla najmniejszych firm*, PROWieści – miesięcznik dotyczący Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (2010), nr 4, s. 3.

²⁰ Szczegółowy wykaz działalności, w których może być przyznana pomoc w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” ustalony został na podstawie kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności oraz ujęty w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, DzU 2008, nr 139, poz. 883, z późn.zm.

usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych²¹.

Beneficjentem działania mogą być przedsiębiorcy lub potencjalni przedsiębiorcy oraz rolnicy nieobjęci ubezpieczeniem społecznym w pełnym zakresie, którzy prowadzą lub planują podjęcie działalności pozarolniczej jako mikroprzedsiębiorstwa²². Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie 300 tys. zł na jednego beneficjenta, z tym, że beneficjent może otrzymać maksymalnie 100 tys. zł w przypadku utworzenia jednego i mniej niż dwóch miejsc pracy, 200 tys. zł za utworzenie dwóch i mniej niż trzech²³ miejsc pracy, a za utworzenie trzech lub więcej nowych miejsc pracy beneficjent otrzyma maksymalnie 300 tys. zł²⁴.

O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów²⁵ otrzymanych na podstawie trzech kryteriów, do których zalicza się: poziom bezrobocia w powiecie (im wyższy, tym więcej punktów), podstawowy dochód podatkowy gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca (im niższy, tym więcej punktów) oraz liczba planowanych do utworzenia miejsc pracy przeliczonych na pełne etaty średnioroczne (liczba punktów zmniejsza się wraz ze zmniejszeniem liczby etatów)²⁶.

W ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” zostały przeprowadzone już trzy nabory: I nabór od 5 maja do 18 maja 2009 r., II nabór od 28 czerwca do 9 lipca 2010 r., III nabór od 26 września do 7 października 2011 r. Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 4, liczba złożonych wniosków w tych trzech naborach na dzień 4 listopada 2011 wynosi 31 255, liczba zawartych umów 5655. Z kolei kwotę zrealizowanych płatności szacuje się na 315 290 974,21 zł, przy czym limit środków na to działanie na lata 2007–2013 wynosi 4 511 415 841,67 zł.

Zauważyć można, że w kolejnych naborach rośnie liczba złożonych wniosków. W 2010 roku złożono 10 540 wniosków, co ponaddwukrotnie przewyższyło liczbę złożonych wniosków w 2009 roku. Małe zainteresowanie pomocą finansową w 2009 roku mogło wynikać z braku możliwości dostępu do szczegółowych informacji wśród społeczności wiejskiej o zasadach korzystania z funduszy.

²¹ *Mikroprzedsiębiorstwa, tworzenie i rozwój – nowe zasady*, „Biuletyn informacyjny ARiMR” 2010, nr 12, s. 11.

²² I. Sikorska, *op.cit.*, s. 3.

²³ W naborze 2009 r., aby otrzymać refundację w wysokości 300 tys. zł, należało utworzyć co najmniej pięć nowych miejsc pracy.

²⁴ I. Łapińska, *Mikroprzedsiębiorstwo – szansą dla ludzi przedsiębiorczych*, „Wiadomości Rolnicze” 2011, październik, s. 12.

²⁵ W naborze w 2009 r. kolejność przysługiwania pomocy ustalona została w drodze losowania.

²⁶ *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – zasady przyznawania pomocy*, „Biuletyn informacyjny ARiMR” 2010, nr 5, s. 25.

Tabela 4

Liczba złożonych wniosków oraz liczba zawartych umów w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (dane na dzień 4.11. 2011)

Wyszczególnienie	Nabór			Razem
	2009	2010	2011	
Liczba złożonych wniosków	4983	10 540	15 732	31 255
Liczba zawartych umów	2242	3413	0	5655
Zrealizowane płatności (zł)	315 290 974,21			

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zbiorne sprawozdanie bieżące...*

4. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Celem działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, jak wynika z definicji, jest pomoc w podejmowaniu i rozwijaniu przez rolników, ich domowników oraz małżonków rolników działalności nierolniczej²⁷ lub związanej z rolnictwem w zakresie produkcji lub usług, co w konsekwencji ma wpłynąć na kreowanie pozarolniczych źródeł dochodów, a także promocję zatrudnienia poza rolnictwem na terenach wiejskich²⁸. Można zatem twierdzić, że działanie to ma pomóc m.in. w rozwoju mikroprzedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Maksymalna wysokość wsparcia w zakresie danego działania przyznana jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć 100 tys. zł, przy czym poziom pomocy może wynosić maksymalnie 50 proc. kosztów kwalifikowanych operacji, które muszą mieć charakter inwestycyjny²⁹.

W ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” zostały przeprowadzone już cztery nabory: I nabór od 5 czerwca do 7 listopada 2008 r., II nabór od 15 kwietnia do 31 grudnia 2009 r., III nabór od 24 sierpnia do 31 grudnia 2010 r. oraz IV nabór od 27 września do 4 listopada 2011 r.

Szczególnym naborem był nabór IV ze względu na jego etapowość i wprowadzone zmiany dotyczące wielkości pomocy i kolejności jej przyznawania. W pierwszym etapie tego naboru można było składać wnioski o przyznanie pomocy na inwestycje związane z wytwarzaniem biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego, a poziom wsparcia dla jednego beneficjenta na realizację takiego przedsięwzięcia wynosi do 500 tys. zł. W drugim etapie swoje wnioski o dofinansowanie mogli składać wszyscy, którzy planowali inne inwestycje niż związane z wytwarzaniem biogazu i energii elektrycznej,

²⁷ Prawdopodobnie nowe podmioty gospodarcze (głównie przedsiębiorstwa usługowe) tworzone ze środków programu „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” będą zatrudniać poniżej 9 pracowników (przeważnie 1–2 osoby), więc będą mikroprzedsiębiorstwami.

²⁸ *Sprawozdanie z działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa za 2010 rok*, ARiMR, Warszawa 2011, s. 48.

²⁹ I. Sikorska, *Nabór wniosków już w drugim kwartale*, PROWieści – miesięcznik dotyczący Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (2010), nr 4, s. 5.

np. na rozwój usług na rzecz rolnictwa, leśnictwa, usług turystycznych, agroturystycznych, doradczych lub finansowych. W tym przypadku kwota pomocy przyznanej dla jednego beneficjenta nie mogła przekroczyć 100 tys. zł. W naborze tym również została wprowadzona zmiana dotycząca kolejności przyznawania pomocy. Nie obowiązywała już zasada „kto pierwszy, ten lepszy”, każdy wniosek był poddany ocenie punktowej, ze względu na: powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie, podstawowy dochód podatkowy gminy na jednego mieszkańca, powierzchnię gruntów rolnych położonych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania oraz korzystanie ze wsparcia w ramach określonych działań PROW 2007–2013. Najwyżej oceniane będą wnioski złożone przez rolników dysponujących małym gospodarstwem położonym na terenach charakteryzujących się niekorzystnymi warunkami gospodarowania, złożonymi przez rolników mieszkających w gminach o niskim dochodzie podatkowym oraz osób, które nie korzystały wcześniej ze wsparcia w zakresie m.in. działania „Różnicowanie działalności nierolniczej” oraz „Modernizacja gospodarstw rolnych”³⁰.

W ramach czterech naborów działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” złożone zostały 24 073 wnioski – na dzień 4 listopada 2011 roku zawarto 9794 umowy. Łączna kwota zrealizowanych płatności wynosi dotychczas 511 429 509,79 zł, przy czym limit środków na cały okres programowania 2007–2013 wynosi 1 487 995 324,71 zł.

Tabela 5

Liczba złożonych wniosków oraz liczba zawartych umów w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” (dane na dzień 4.11. 2011)

Wyszczególnienie	Nabór				Razem
	2008	2009	2010	2011	
Liczba złożonych wniosków	4050	3838	8816	7369	24 073
Liczba zawartych umów	1983	2289	5522	0	9794
Zrealizowane płatności (zł)	511 429 509,79				

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Zbiornicze sprawozdanie bieżące...*

Podsumowanie

Ze względu na rolę mikroprzedsiębiorstw w gospodarce oraz na konieczne zmiany w strukturze zatrudnienia na obszarach wiejskich niezbędne jest wsparcie osób tworzących miejsca pracy na tych terenach.

W związku z tym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (oś 3) rolnicy oraz przedsiębiorcy mogą skorzystać z dwóch działań nakierowanych na rozwój przedsiębiorczości – głównie na wsparcie mikroprzedsiębiorstw.

³⁰ Na wsi może powstać około 31 tys. nowych miejsc pracy – zakończyło się przyjmowanie wniosków od mikroprzedsiębiorców, trwa nabór dla rolników, <http://www.arimr.gov.pl> (26.10.2011).

Podstawowym warunkiem dofinansowania powstania lub rozwoju takiego przedsiębiorstwa jest stworzenie nowych miejsc pracy, które mają wpływ na rozwój polskiej wsi i podnoszenie standardów życia jej mieszkańców.

Środki z Unii Europejskiej nie trafiają na polską wieś wyłącznie w ramach dopłat bezpośrednich. Jak wskazano w pracy, część środków pochodzących z UE może mieć i zapewne ma także bezpośredni wpływ na zmniejszenie bezrobocia w Polsce oraz na podnoszenie dochodów mieszkańców wsi, a więc pośrednio również wszystkich Polaków.

Warunki, jakie tworzy UE w postaci pomocy finansowej, do rozwoju mikroprzedsiębiorstw mają zasadniczy wpływ na ich powstawanie lub rozkwit na terenach wiejskich. Przedsiębiorstwa powstające z wykorzystaniem środków unijnych to głównie firmy usługowe oraz niewielkie rodzinne przedsiębiorstwa produkcyjne, które są bardzo istotne, zwłaszcza w niewielkim środowisku wiejskim.

SUBSIDIES FOR MICRO ENTERPRISES IN RURAL AREAS FROM PROW 2007–2013

Summary

Running the non-agricultural economic activity in rural areas has a large influence on the income of entrepreneurs and on unemployment. So, the development of entrepreneurship among farmers may result in increasing farmer income and in reduced unemployment in these areas. This is one of the reasons why subsidies for micro enterprises from the PROW 2007–2013 have amounted to approximately 6 billion PLN.

Firstly these funds are aimed at reducing unemployment in rural areas and, secondly, at increasing the farmers' family income.

Translated by Damian Walczak, Agnieszka Żołądkiewicz